

Kalevi Kannus

MUISTOKIRJA
Aate Matias Hautamäki

Kalevi Kannus

MUISTOKIRJA

Aate Matias Hautamäki

Sankarivainajan siunaus 21.8.2021

© Kalevi Kannus

Kaikki oikeudet pidätetään.

Kansi: Rita Ranne

Taitto: Esa Ranne

Kuvat: Omaiset ja Esa K. Mäkinen

ISBN 978-952-69636-1-7

Ensimmäinen painos

Painanut Tallinna Raamatutrükikoda OÜ vuonna 2023.

SISÄLLYS

<u>ALKUSANAT</u>	<u>6</u>
<u>TALVISOTA 1939–1940</u>	<u>8</u>
<u>ISÄNI KOHTALO</u>	<u>10</u>
Pastorin kirje	14
<u>ÄITINI VALINTA</u>	<u>16</u>
<u>JÄÄMISTÖN LÖYTYMINEN</u>	<u>19</u>
<u>SIUNAUS JA HAUTAAN LASKU</u>	<u>22</u>
Hautausprotokolla	22
Jäähyväiset isälle	24
Siunaus: Sanna Jukkola	28
Kuvat	30
<u>MUISTOTILAISUUS</u>	<u>64</u>
Ohjelma	64
Puhe: Majuri Erkki Hautamäki	66
Muistosanat: Petteri Ojanen	70
Kuvat	73
<u>ISÄN HARMONIKKA</u>	<u>78</u>
<u>SOTAORPOTUNNUS</u>	<u>80</u>
<u>HAKEMISTO</u>	<u>82</u>

ALKUSANAT

Isäni kaatui talvisodassa, kun olin 2½-vuotias. Siksi minulla ei ole isästäni ja hänen kuolemastaan mitään muistikuvia. Elin silloin turvallista elämää Halmeen mökissä kasvatusvanhempieni hellässä huomassa.

Kuitenkin sota-ajasta minua on ihan näille vuosikymmenille asti vainonnut painajaisuni lentokonelaiivueesta, joka nousee uhkaavana taivaanrannasta kohti ja päälle. Useimmiten herään tuohon painajaiseen. Sama hyytävä tunne nousee sotahistorian dokumenttien ja sotaelokuvien kohtauksista, joissa pommilaiivue tulee kohti... Olen miettinyt syvintä syytä näille tuntemuksilleni.

Koulukaverini Pekka Olavi Laakkosen oman elämänsä kirjasta löytyi ratkaisu. Pekka kirjoittaa: ”...Vihollisen lentopommitusten suojaksi tuli jokaiseen talouteen kirje, jossa määrättiin, että pimeään aikaan ikkunat pitää peittää, jotta talojen valot eivät näkyisi lentokoneisiin. Kaupassa oli tätä varten myynnissä vahvasta paperista valmistettuja pimennysverhoja, joita kansan suussa ruvettiin kutsumaan ’molotohoviksi’.”

Pekka jatkaa: ”...Eräänä tammikuun iltana vuonna 1944 täyden kuun aikaan lensi viisi venäläistä pommikonetta laivueena kotimme yli. Ikkunaruudut helisivät ja talo tärisi. Kuutamo valaisi tienoot ja Neuvostoliiton punaiset tähtitunnukset näkyivät koneiden siivissä. Oulu oli silloin puukaupunki ja pommikoneet pudottivat suuren määrän palopommeja, jotka sytyttivät kokonaisia asuinkortteleita tulimereksi. Meille saakka pommituksien aiheuttamat tulipalot loimusivat taivaan rannalla, vaikka meiltä Ouluun on yli sata kilometriä matkaa.”

Tämä Pekan muistikuva passaa painajaiseni vaikuttajaksi, sillä kotimme olivat samalla linjalla vajaan parin kymmenen kilometrin päässä toisistaan. Ymmärrän kyläkulmalla vallinneen pelkotilan myös siksi, kun pommituslentojen reitti kulki Makolan nikkelikaivoksen yli. Kyläläiset pelkäsivät kaivoksen pommittamista ja latomerén kirkonkylässä säilyttiin myös presidentti Kallion kotitilaan kohdistettuja hyökkäyksiä. Kotipihassamme laivueen nousua horisontista voitiin seurata jokilaakson yllä lähes kymmenen kilometrin matkalta.

Pekan selvitys kirkasti myös 1940-luvun painajaisunet. Minulle on kerrottu unissakävelyistäni; kasvatusäidilläni oli sivustavedettävän

sängyn vieressä tuolilla mikstuurapullo ja sokeripaloja. Aina kun yöllä kavahdin hereille, sain kitkerän sokeripalan ja taas uni jatkui.

Kasvatusisäni kuoli keväällä 1947, kun olin kymmenennen ikävuoden kynnyksellä. Silloin rupesin olemaan siinä iässä, että aloin paremmin ymmärtämään, että minulta puuttui isä. Myös ympäristö muistutti minua tästä poikkeavuudesta. Sain kokea melkoisesti alentavaa ja syrjivää kohtelua. Ei toki ikäluokkani nuorten taholta, vaan aikuisten, eräiden opettajien ja joidenkin kyläläisten puolelta. Tämä saattoi tosin johtua kateudestakin, koska kasvatusvanhempani saivat minusta ”sotakorvausta”.

Isäni kohtalo on koko elämäni ajan kalvanut mieltäni ja tunsin syvän helpotuksen tunteen, kun saimme Matiaksen saatetuksi vihdoin hänen toiveensa mukaan ”omiin multiin”. Hautautapahtuma oli arvokas ja mieliinpainuva. Siitä vilpitön kiitos siunaus- ja muistotilaisuuden suunnitteluryhmälle, johon kuuluivat kirkkoherra Sanna Jukkola, kanttori Anu Rautio, yliluutnantti Keijo Kallunki (Puolustusvoimat), rovasti Heikki Hurskainen (Nivalan seurakunnan eläkkeellä oleva kirkkoherra, Nivalan Sotaveteraanit ry:n varapuheenjohtaja), Eino Mehtälä (Nivalan Sotaveteraanit ry:n sihteeri), Yrjö Muilu (Nivalan kirkkovaltuuston puheenjohtaja) sekä Aate Hautamäen suvun edustajina Jouko Mäkinen, Soini Laulumaa, Lasse Hautamäki ja Riitta Rautaoja.

Sydämelliset kiitokset myös serkkuni Martan pojalle ja hänen tyttärelleen, jotka ovat vastanneet muistokirjan ulkoasusta sekä edesmenneen tyttäreni pojalle dramatisoidusta lyhytelokuvasta: Aate Matias In Memoriam.

Vilpitön kiitos myös kaikille muistojuhlissa esiintyneille ja läsnä olleille. Isääni kohdistunut laaja kunnioitus lämmittää sydäntäni.

Mutta ennen kaikkea tahdon kiittää pikkuserkkuani Riitta Rautaojaa. Hänen hallussaan on Aate Matiaksen valokuva-albumit, asiakirjoja ja tietenkin isoäitinsä ja vanhempiansa kertomia tarinoita ja muistoja. Tämän arkiston kopioista tekemäni kansio käynnisti Aaten etsinnät Karjalan kannaksella. Näin ollen Riitta oli avainhenkilö Aaten arvoitusta ratkottaessa. Siksi tahdon omistaa tämän kirjan hänelle.

Turussa 18. joulukuuta 2022

Kalevi Kannus

TALVISOTA 1939–1940

Vuoden 1938 aikana Neuvostoliitto yritti neuvotella Suomen kanssa salaisen sopimuksen, joka hyödyttäisi Neuvostoliittoa Saksan mahdollisen hyökkäyksen varalta. Saksa ja Neuvostoliitto kuitenkin solmivat elokuussa 1939 ns. Molotov-Ribbentrop-sopimuksen, jonka mukaan Suomi, monien Itä-Euroopan maiden tavoin, kuului Neuvostoliiton etupiiriin. Sopimuksen solmimisen jälkeen Neuvostoliitto kutsui Suomen edustajat Moskovaan neuvotteluihin. Suomen vesitettyä Neuvostoliiton aikeet aluevaihdoksista hallituksen sekä yleisen mielipiteen vastustuksen vuoksi, tilanne kärjistyi diplomaattisuhteiden katkaisuun sekä hyökkäämättömyyssopimuksen purkamiseen.

Talvisota alkoi 30.11.1939 Neuvostoliiton hyökätessä Suomeen. Neljä päivää ennen hyökkäyksen alkua Mainilassa tapahtunut välikohtaus johti 1932 solmitun hyökkäämättömyyssopimuksen yksipuoliseen purkamiseen. Neuvostoliitto väitti Mainilan laukauksien tulleen Suomen puolelta, mutta myöhemmin myös venäläiset ovat myöntäneet lavastaneensa tapahtuman. Välikohtaus Mainilan rajakylässä johti sodan syttymiseen Neuvostoliiton ja Suomen välillä. Sotaa ei ikinä virallisesti julistettu alkaneeksi.

Neuvostoliiton tuli alkoi klo 6.50 Karjalan kannaksella. Sodan ensimmäisenä päivänä Tasavallan presidentti Kyösti Kallio luovutti ylipäällikkyyden sotamarsalkka Mannerheimille ja julisti maan sotatilaan klo 13.30.

Joulukuussa 1939 puna-armeijan hyökkäykset muuttuivat suurhyökkäyksiksi. Suomen armeija onnistui torjumaan puna-armeijan hyökkäykset kaikilla rintamaosuuksilla. Vuodenvaihteessa 1939–1940 erityisesti Suomussalmen sekä Raatteentien taistelut keräsivät kansainvälistäkin huomiota. Tästä syntyi ns. talvisodan ihme; yksimielisyys ja peräänantamattomuus loivat suuren osan puolustustaistelua. Suomi, jonka armeijan vahvuus oli huomattavasti puna-armeijaa pienempi, onnistui pysäyttämään hyökkäyksen. Koska puna-armeija ei onnistunut saavuttamaan menestystä käyttämällään taktiikalla, Neuvostoliiton ylijohdo joutui arvioimaan tilanteen ja sotasuunnitelmansa uudestaan.

Helmikuun 11. päivä 1940 Neuvostoliitto aloitti uuden laajamittaisen hyökkäyksen Suomeen, koska Suomi ei ollut valmis Neuvostoliiton esittämiin rauhanehtoihin. Asemasotavaiheessa puna-armeija oli enää koota sekä vahvistaa rivejään, vaihtaa komentajia ja kehittää

johtosuhteita. Suomen armeija joutui vetäytymään asteittain muun muassa tykistön kranaattien ja panssarintorjuntatykkien puutteen vuoksi.

Puna-armeijan voitokkaat hyökkäykset sekä Suomen armeijan fyysinen väsymys, tappiot ja reservin puute loivat pohjan rauhanneuvottelujen aloittamiselle. Helmikuun viimeisenä päivänä Suomen hallitus äänesti Neuvostoliiton kanssa aloitettavista rauhanneuvotteluista ja 11.3.1940 hallitus oli valmis hyväksymään rauhanehdot. Suomen lippu laskettiin Viipurin linnan tornin salosta klo 15.40 13.3.1940. Talvisota päättyi samana päivänä Moskovan rauhansopimuksen allekirjoittamiseen.

Moskovan rauhansopimuksen ehdot olivat Suomelle raskaat; Suomi joutui luovuttamaan Neuvostoliitolle Karjalan kannaksen, Laatokan pohjoispuolisia alueita sekä suurimman osan Sallasta. Viipurin, Sortavalan ja Käkisalmen kaupungit jäivät uuden rajan taakse Neuvostoliiton puolelle. Näiden lisäksi Hanko vuokrattiin 30 vuodeksi laivastotukikohdaksi. Kaiken kaikkiaan luovutettavan alueen kokonaispinta-ala oli 35 000 neliökilometriä – noin kymmenesosa Suomen silloisesta pinta-alasta. Lisäksi lähes 430 000 karjalaista, eli noin 12 prosenttia maan väkiluvusta, menetti kotinsa. Talvisodassa kaatui tai katosi 25 904 ja haavoittui 43 557 henkilöä.

Lähde: Suomen puolustusministeriö

ISÄNI KOHTALO

Isäni – Aate Matias (s. 1916) kaatui talvisodassa 15.2.1940, Karjalan kannaksen suurhyökkäyksessä. Hänen viimeisen päivänsä tapahtumista olen saanut sota-arkiston sotapäiväkirjasta, sekä hänen kantakortistaan kopiot. Olen käynyt hänen oletetulla joukkohautauspaikalla Muolaan Punnuksessa.

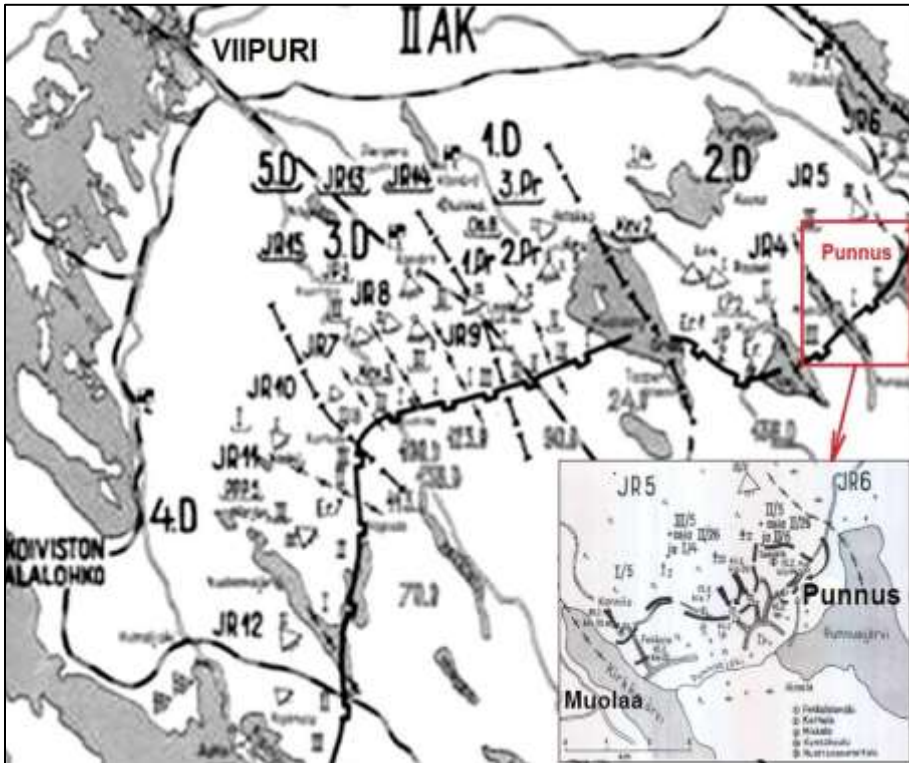

Aate Matias Hautamäki

Talvisodan 4./5. jalkaväkirykmentin sotapäiväkirjasta Karjalan kannakselta 14.2.1940: Vihollisen onnistuttua ankaran painostuksen jälkeen murtautumaan 5. ja 6. komppanian lohkolla asemien sisään sai vänrikki Yrjölä käskyn tehdä vastahyökkäys.

15.2.1940: Komppania puolusti koulu- ja rantatukikohtaa. Kello 7.15 alkoi ankara tykistötuli koulutukikohtaan, jonka vihollinen mursi noin puolenpäivän aikana. Tukikohdan päällikkö vänrikki Yrjölä kaatui ja jäi tukikohtaan vihollisen puolelle. Samoin jäi 18 muuta haavoittuneina ja kaatuneina tukikohtaan.

Kello 14.00 komppania miehitti sulkuasemat yhdessä 6. komppanian kanssa. Noin kello 16 ajoissa saimme avuksi komppania Kirman, ja komppania Metson, jotka miehittivät sulkuasemat Ns-talo, huoltotie, Punnusjärvi. Komppania luovutti asemat Kirmalle ja Metsolle kello 24.00, jonka jälkeen komppaniamme siirtyi majapaikkaan lepäilemään.

II armeijakunnan ryhmitys 1.2.1940

Samalta sotatantareelta, Muolaan määnniköissä, kerrotaan Tapani Valin kirjassa Varsinaissuomalaisten sotatie 1939–1944: Lähteen tienhaarassa käytiin koko päivän 15.2. ankaria taisteluja. Vilho Tervasmäki (6. jalkaväkirykmentti 14) kertoo:

”Kymmenet hyökkäysvaunut pyrkivät kovasti ampua pataljoonan aseisiin ja uusivat hyökkäyksensä ammustäydennystä noudettuaan. Pataljoona onnistui kuitenkin torjumaan vaunut ja seuraavan jalkaväen ryntäykset. Näissä taisteluissa kaatuivat 6. komppanian päällikkö, vänrikki Heikki Kuutti ja joukkueenjohtaja, reservin vänrikki Holger

Nummila. Niinpä minä jouduin ainoana upseerina ottamaan kompanian päällikkyyden.”

Kämärän asemalle illalla 14.2. saapuneet II ja III jalkaväkirykmentti 62 saivat aamuyöllä 15.2 käskyn ryhmittyä Kultakummun ja Kilteenlammen välille. Turkulainen reservin vänrikki Osmo Laine oli jalkaväkirykmentti 62:n kranaatinheitinkomppaniassa joukkueenjohtajana:

”Kranaatinheitinkomppania kuljetettiin Itä-Kannakselta yötä myöten yli 40 asteen pakkasessa avokuorma-autoilla Summan suuntaan. Matka ei ollut ylentävä, istuimme kylmässä autossa vieressä, lähes tyimme jylisevää rintamaa, ohitimme Kämärän aseman ja majoituimme erääseen läheiseen koulurakennukseen. Juuri kun olimme asettu- neet sisään, tuli tieto, että venäläiset olivat aivan ulottuvilla. Koulusta oli pakko lähteä ja vieläpä niin kiireesti, että komeroon minulta jäivät reppu ja aivan uudet saappaat.”

Hyökkääjän päävoimat pysähtyivät yöksi tienristeyksen maastoon eivätkä jatkaneet Kämärän suuntaan. Tämä oli väsyneen ja hajanaisen puolustajan onni. Häikäilemättömästi edeten puna-armeija olisi hel- posti päässyt pitkällekin. Toisaalta läpimurtokohta oli vielä varsin kapea ja suomalaisjoukkoja sen molemmin puolin. Neuvostoliittolai- set olivat myös todenneet vastarinnan sitkeäksi ja heillä oli vahvat perusteet olettaa sen sellaisena jatkuvan.

Väinö Linna kuvaa kirjassaan Täällä pohjan tähden alla talvisodan helmikuun taisteluja:

”He makasivat ketjussa. Eeron edessä oli pieni niittyaukea. Siinä kas- voi joitakin pieniä koivuja ja pensaita. Vihollinen ei ollut aivan auke- an toisessa reunassa vaan hieman syvemmällä harvan koivikon takana. Kaikkiialla tuntui maailma kumisevan ja räjähtelevän. Saaren yli lensi ujeltaen kranaatteja, jotka räjähtivät jossakin siellä mistä he äsken olivat tulleet. Niiden seasta ei kuulunut heidän kranaatinheittimensä heikkoja lähtölaukauksia, eivätkä he paljon erottaneet niitä kahtatoista räjähdystäkään, jotka seurasivat vihollisen asemissa. Lumi vain pöl- lähteli savunsekaisina harmaina pyörteinä, mutta räjähdysten ääni hukkui muuhun meluun...”

”...parilla sarjalla hän ampui lippaan tyhjäksi ja otettuaan sen aseesta hän kääntyi kyljelleen ja hamuili laukusta uutta lipasta. Silloin tuntui kuin joku olisi potkaissut häntä voimakkaasti selkärankaan. Koko

ruumis puutui ja hän tunsi päässään kipua ja huimausta. Hän ehti vielä ajatella hämärästi kuolevansa”...

”...Vuoksen saareen pienen koivun juurelle kuoli Eero Koskela.”

Kalevi Kannus

Pastorin kirje

Rouva Liisa Hautamäki

Tämä kirje tuo Teille suru- uutisen. Teidän poikanne reserviläinen Aate Hautamäki on merkitty kadonneeksi helmikuun 15. päivästä lähtien. Se merkitsee, että me emme tiedä, kuinka hänen on lopullisesti käynyt. Hän on ehkä meidän tietämättämme haavoittuneena jossakin sairaalassa, mutta pelkään, että hän on kaatunut. Koska hänen ruumistaan ei kuitenkaan ole saatu korjatuksi talteen, emme voi mennä takuuseen hänen kohtalostaan. Halusimme nyt saattaa tämän Teidän tietoonne. Niin pian kuin saamme asiasta jotakin uutta tietää, ilmoitamme siitä Teille.

Osaottavin terveisin

Rykmentin pastori E. Glirekert

Osoite: JR 8. Kpk 4.

Lyhenteet:

JR jalkaväkirykmentti

Kpk. kenttäpostikonttori

Kouva Liisa | Hautamäki

Tämä kirje tuo Teille suru-uutisen. Teidän poikanne reserviläisenä Kate Hautamäki on merkitty kaatuneeksi helmikuun 15 päivästä lähtien. Se merkitsee, että me emme tiedä, kuinka hänen on lopullisesti käynyt. Hän on ehkä meidän tiehämälämme haastuneena joutanut siviililäisiksi, mutta pelkäämme, että hän on kuollut. Kukaan hänen suurmiesiaan ei kuitenkaan ole saatu korjatuksi jälleen, emme siis meidän siviililäisensä hänen katekolonkaan. - Haluimme nyt saattaa lämmän Teidän tietoon. - Niin paljon kuin saamme asiasta jotakin uutta tietoa, ilmoitamme siitä Teille.

Oraottain suruisin

Regimentin pastori E. Glickert.

Osaite. 785. 2p. 4.

ÄITINI VALINTA

Sota-ajan puute johti siihen, että äitini Tyyne Kannus sopi vanhimman siskonsa Elinan kanssa, että minä jäin seitsemän kuukauden ikäisenä kasvattipojaksi Sefanias Anttilan perheeseen.

Tyyne Kannus

Selkeimpiä ensimmäisiä muistikuvia on kun lauantaisin saunassa käynnin jälkeen kasvatusisäni laski minut käsistä tuvan lattian alla olevaan kellariin. Siellä piti valikoida suurimmat perunat aseteltavaksi leivinuunin jälkilämpöön. Kypsymistä odotellessa istuin kasvatusisän sylissä keinutuolissa. Saatoin niissä tuokiossa lauleskellakin – muitakin kuin vain virsiä.

Toinen mielenkuva on kesäsunnuntailta, kasvatusisäni kanssa tehdystä onkimatkasta.

Sefanias Anttila oli muun muassa presidentti Kyösti Kallion¹ kotitalan vakituinen kirvesmies ja puuseppä. Työparinsa kanssa hän rakensi kuvanveistäjä Kalervo Kalliolle Pajari nimisen omakotitalon², johon oli sijoitettu myös kuvanveistäjän ateljee.

Tässä perheessä sain elämälleni lähtökohdat. Kasvatusäitini oli biologisen äitini vanhin sisar. Takana vasemmalta serkkuni Martta, Aune, Elina, Irma ja Ester sekä hänen edessään Salli. Minä olen edessä vasemmalla kasvatusäitini Elinan vieressä ja keskellä on Sefanias Anttila.

Muistan kun Kalervo Kallio tuli polkupyörällä jokirantaan tapaamaan kasvatusisääni. Kuvanveistäjä toi hänelle Pajarin rakennustöihin liittyviä piirustuksia ja niitä he tutkivat sekä keskustelivat; samalla ku-

¹ Kyösti Gustaf Kallio toimi kansanedustajana 22.5.1907–15.2.1937 ja Suomen presidenttinä 1.3.1937–19.12.1940. Eduskunnassa työskennellessään hän oli yhdeksän kertaa valtioneuvoston jäsenenä, joista neljä kertaa pääministerinä. (Eduskunta.)

² Pajarin talo on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuurikohteeksi. Siinä on klassistisenhenkinen avokuisti ja ikkunaluukut. Sisätilat kalusteineen ja taideteoksineen ovat alkuperäisessä asussa. (Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015, sivu 17.) Osa huonekaluista on Sefanias Anttilan tekemiä. (Kalevi Kannus.)

vanveistäjä Kalervo Kallio teki minulle pajupillin. Tuo pilli oli tallessa vuosikausia ”Työmies” -tupakkiaskissa, jossa säilytettiin vatupassin, eli vesivaa’an varalaseja.

Pajari valmistui asumiskuntoon 1939, mutta sota-ajan tarvikkepulan vuoksi sisustamistöitä tehtiin viiveellä ja olen saanut tietää, että Kalervo Kallio olisi ollut iloinen siitä, kun Kyösti Kallio, allekirjoitettuaan Talvisodan rauhansopimuksen, luopui presidentin virasta välirauhan alkaessa, että ”nyt voivat isä ja äiti viettää yhteiselämää Pajarissa”.

Näinhän ei käynyt. Presidentti Kallio tulikin surusaatossa kotiin. Hän kuoli 19.12.1940 sydänkohtaukseen Helsingin rautatieasemalla osin talvisodan uuvuttamana. Tiedän, että kotipiirissä presidentin terveydentila oli jo pitemmän aikaa ollut suuri ja vakava huolen aihe.

Kansainvälisesti tunnustetun kuvanveistäjä Kalervo Kallion syntymästä tuli maaliskuussa 2009 kuluneeksi sata vuotta.

Presidentin puoliso, Kaisa Kallio, Heikkilän emäntä vietti elämänsä ehtoovuodet Pajarissa. Minulla on muistikuva, että olisin tavannut hänet; ainakin olen laulanut Heikkilän salissa presidentin pojantyttären Tellervon säestyksellä. Syksyisin 1950-luvulla me Nivalan kunnan keskikoulun oppilaat keräsimme Heikkilän pelloilta perunoita koulun keittolaan.

Kalevi Kannus

JÄÄMISTÖN LÖYTYMINEN

Sotavainajien etsinnässä on Suomen ja Venäjän välillä valtiosopimus vuodelta 1992. Suomen osapuolena toimii Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry. Kuluneen kolmenkymmen vuoden ajalla talvisodan ja jatkosodan taistelupaikoilla Karjalan kannaksella etsintöjä ovat tehneet venäläiset ja suomalaiset etsintäryhmät.

Kun isäni tarinaan liittyen julkaisin verkossa (kannustamo.net) jutun Iitin komppanian jalkaväkirykmentti 5:n Punnuksen kansakoulun tukikohdan taisteluista, Martti Saarento oli olettanut koulun kaivoa komppanian kaatuneiden joukkohaudaksi vuonna 1977 julkaistussa kirjassaan ”Kymenlaaksolaisrykmentin mukana talvisodassa”.

Jarkko Väänänen oli bongannut artikkelit netissä. Jarkko oli itse tutkinut enonsa vaiheita ja tehnyt käyntejä taistelupaikoilla Karjalan kannaksella. Sähköpostikeskustelussa kerroin Jarkolle oletuksen joukkohaudaksi. Kun tapasimme Jarkko Väänäsen kanssa kesällä 2018 Iitissä, annoin hänelle Aate Matiaksen kansion asiatietoineen. Saman kesän etsintämatkoilla Jarkko kohtasi venäläisen Karjalan valli, sotavainajien etsintäryhmän, ja Slava Skokovin, jolla oli viralliset etsintäluvat mm. kaivon avaamiseen. Venäläisen ja suomalaisen ryhmän yhteistoimin kaivon maastotutkimukset käynnistyivät. Talvisotaa edeltävien karttojen, GPS-paikannuksen sekä metallipaljastimen ja lapion avulla kaivo löytyi. Se avattiin 15. joulukuuta 2018. Ylösnostetut vainajat kotiutettiin 15. lokakuuta 2019.

Aate Matias Hautamäen tuntolevy.

Kaivo on löytynyt.

Vuoden 1992 sopimuksen ansiosta Venäjältä on löytynyt tähän mennessä jo yli 1 500 suomalaista sankarivainajaa, joista 416 on pystytty tunnistamaan varmuudella Suomessa tehtyjen dna-testien ansiosta. 2018 jälkeen yli 400 sotavainajaa on dna-testien kautta tunnistettu ja siunattu seurakuntien hautausmaihin. Nimet ja joitakin tarinoita on julkaistu nyt Ilta-Sanomien erikoislehdessä.³

Ilta-Sanomien 23.8.2021

Slava Skokovin johtama Karjalan valli -ryhmä on toiminut parinkymmenen vuoden ajan. Yksinomaan heidän ansiostaan peräti 135 suomalaista sotavainajaa on päässyt jo takaisin kotimaan multiin.³

Yksi viime aikojen läpimurroista vuodelta 2018 on Punnuksen kylän kaivon haudattujen kuuden sotilaan jäännösten löytäminen. Ilta-Sanomien vastikään ilmestyneessä Löydetyt-erikoislehdessä on myös erillinen artikkeli siitä, kuinka Punnuksen kaivon arvoitus ratkesi.³

Kalevi Kannus

³ Ilta-Sanomat 30.11.2022.

SIUNAUS JA HAUTAAN LASKU

Hautausprotokolla

Alkujärjestelyt:

- Lipputeline, johon kielekkeinen Suomen lippu, sotainvalidien lippu, sotaveteraaniliiton lippu ja sotaorpojen lippu.
- Telineet seppeleille arkun vasemmalta puolelta: Puolustusvoimat, kaupunki, seurakunta ja veteraanijärjestöt.
- Arkulle pieni pöytä, jolla valkoinen liina.
- Kunniavartio, joka seisoo arkun ympärillä klo 9.50 alkaen.

Hautaan siunaamisen kaava:

- Alkumusiikki klo 10.00: Vanha virsi Taalainmaan karjamajoilta.
- Virsi 146.
- Alkusiunaus.
- Johdantosanat.
- Psalmi.
- Rukous.
- Raamatunluku ja puhe.
- (Kunniavartio poistuu.)
- Siunaussanat (saattoväki seisoo).
- Mieskvartetti: Veteraanin iltahuuto.
- Rukous: Isä meidän.
- Herran siunaus.
- Virsi 170:1, 4.

Kukkien/seppelten lasku:

- Kalevin kukkalaite.
- Mahdollinen toinen kukkalaite muilta omaisilta.
- Puolustusvoimat (sotilashenkilöt saattoväestä nousevat ylös).
- Nivalan kaupunki ja Nivalan seurakunta.
- Veteraanijärjestöjen seppele (kaksi laskijaa).
- (Kun veteraanijärjestön edustajat menevät arkun äärelle, saattoväki nousee ylös.)
- Kanttori soittaa virrestä 584.
- Seppeleen lasku.
- (Saattoväki istuu.)

- Virsi 577: 1–4, 9.

Siirtyminen haudalle:

- Loppumusiikki: Narvan marssi.
- Kulkueen järjestys: Suomen lippu, sotainvalidien lippu, sotaveteraaniliiton lippu ja sotaorpojen lippu, veteraaniseppele, pappi, arkku, omaiset, Puolustusvoimat, muu saattoväki.
- Arkkukärry valmiina kirkon oven edessä.
- Omaiset siirtävät arkkukärryn kirkon ovelta haudalle.
- Neljä laskijaa (kaksi liinaa), omaiset laskevat.
- Haudan peitto ja sen aikana virsi 563 ja 581.
- Kukat haudalle.
- Virsi 377.

Muistotilaisuus: sivu 64.

Jäähväischeet isälle

Isäni Aate Matias Hautamäki oli syntynyt 8.2.1916 Nivalassa. Kaatui talvisodassa 15.2.1940, Muolaan Punnuksessa.

Isäni kohtalo oli n. 80 vuotta... Jalasjärven veteraaniköörin Tuntematon sotilas-laulun sanojen mukainen.

Hautakumpu 21.8.2021, Nivalan sankarihaudoilla ristin juurella, joka on ollut siellä 1.9.1940 lähtien. Suomen lippua kantaa Eino Mehtälä, jonka isä selvisi elävänä siviiliin samasta taistelusta, jossa Aate Matias Hautamäki menetti henkensä.

"Jos minulle käy huonosti, haudatkaa minut kotimaan multaan".

Nivalan seurakunnan kirkkoherra Sanna Jukkola siunaamassa sotamies Aate Matias Hautamäkeä.

Siunaus: Sanna Jukkola

”Jos minulle käy huonosti, haudatkaa minut kotimaan multa.”

Tämä on ollut tunnettu sotilaiden toive. Tänään tämä toive saa täyttyä Aate Matias Hautamäen osalta. Hautapaikka on odottanut häntä jo pitkään: 1. päivänä syyskuuta vuonna 1940 hänet on siunattu poissa-olevana. Ja tänään tässä edessämme on pieni arkku, missä lepää Hautamäen maalliset jäänteet. Niiden matka kotikirkon hautausmaalle on ollut pitkä.

Aate Hautamäki oli syntynyt 8. päivänä helmikuuta vuonna 1916. Nuoren miehen tie johti Kymenlaaksoon, nykyisen Päijät-Hämeen maakunnassa sijaitsevaan Iitin kuntaan. Sieltä käsin kävi kutsu puolustamaan isänmaatamme sodassa, joka alkoi 30. päivänä marraskuuta vuonna 1939.

Vahakantiseen sotapäiväkirjaan on tallennettu Iitin komppanian tietojia. 15. helmikuuta vuonna 1940 on kirjoitettu:

Komppania puolusti koulu- ja rantatukikohtaa. Kello 7.15 alkoi ankara tykistötuli koulutukikohtaan, jonka vihollinen mursi noin puolenpäivän aikana. Tukikohdan päällikkö vänrikki Yrjölä kaatui ja jäi tukikohtaan vihollisen puolelle. Samoin jäi 18 muuta haavoittuneina ja kaatuneina tukikohtaan.

Aate Matias Hautamäen elämä päättyi Karjalan kannaksella, Muolaan pitäjässä, Punnuksen kylässä. Viikkoa aiemmin hän oli täyttänyt 24 vuotta.

Alkoivat pitkät odotuksen ja epätietoisuuden vuodet. Teidän saattajien mielessä on esimerkiksi Aaten sisaren Elviiran sanat, kun hän muistutti: ”Jos Teitä tulee vastaan mies sotavaatteissa ja reppu selässä, ottaa hänet vastaan lämmöllä ja rakkaudella.” Ja teitä odottajia – teitä on ollut paljon. Erityisesti ajattelin sinua, Kalevi – sinua, joka olet koko elämäsi odottanut omaa isää kotiin. Nyt tuo päivä on koittanut. Pitkä kotimatka on viimein tullut päätökseen.

Asia johti toiseen, ja viimein, joulukuussa 2½ vuotta sitten, Punnuksen kyläkoulun kaivosta, jopa 8 metrin syvyydestä, nostettiin ylös kuusi vainajaa. Heidän mukanaan kolmen sotilaan tuntolevyt. Yksi tuntolevyistä kuului Aate Hautamäelle. Alkoivat tarkemmat tutkimukset, joiden tulos lepää nyt edessämme.

”Niin lyhyt on askel ajasta ikuisuuteen,
niin kapea raja välillä taivaan ja maan.”

Näillä muistosanoilla te omaiset muistitte Aate Hautamäkeä risti-ilmoituksessa. Taivaan ja maan raja on kapea; askel ajasta ikuisuuteen on lyhyt. Meidän kaikkien saattajien turvana ja lohtuna olkoon luottamus Jeesukseen Kristukseen, joka on kerran Golgatan ristillä voittanut kuolon vallat. Vain sen takia meillä on tänään toivo taivaan kodista; kodista, minne meidän matkamme on vielä kesken – kodista, minne sotamies Aate Hautamäen nyt yhdessä saattelemme.

Sanna Jukkola

Kuvat

Suomenlippua kantaa Nivalan Sotaveteraanit ry:n sihteeri Eino Mehtälä.

Riitta Rautaoja ja poikansa Markus jättävät jäähyväiset isoenolle. Riitan arkistot ja muistot ratkaisivat Aaten arvoituksen.

102-vuotias sotaveteraani jättää viimeisen tervehdyksen aseveljelle, isälleni Aate Matias Hautamäelle. Tauno Junnikkalan pitkä elämä päättyi 25. syyskuuta 2022.

MUISTOTILAISUUS

Ohjelma

- Virsi 462.
- Jouko Mäkinen: tervetuloitovotus.
- Majuri Erkki Hautamäki: puhe.
- Ritva Mäkinen: runo.
- Julia Hautamäki: laulu.
- Petteri Ojanen: muistosanat.
- Dramatisoitu lyhytelokuva: Aate Matias In Memoriam, Ville ja Iro Kaisla.
- Jalasjärven veteraanikööri, laulut:
 - Tuntematon sotilas
 - Veteraanin iltahuuto
 - Kultaiset vuodet.
- Sanna Jukkola: loppurukous (sis. Kalevin puheen).
- Kiitosvirsi 332.

Aate Matias ja hänen tuntolevynsä.

Puhe: Majuri Erkki Hautamäki

Hyvät ystävät täällä tänään. Rauha Teille

Olemme hetki sitten kätkeneet sotilaan Aate Matias Hautamäen kotiseurakuntansa multa.. Matka oli pitkä – ehkä liiankin pitkä siitä hetkestä, jolloin hänen elämänsä kirjaan merkattiin piste. Talvisodan Muolaan Punnuksen kylän tulimyrskyssä.

Silloin Suomi-äiti siunasi miehiään ja poikiaan suru sydämessä ja kyöneleet silmässä kaikkialla maassamme kirkkojen kotimultaan – sankarihautoihinsa. Suomi koki silloin surulla verhottua Talvisodan ihmettään, jota muu maailma ihailen seurasi sivusta.

Olen viime viikkoina aprikoinut, mikä on tuollaisen ihmeen olemus ja merkitys? Elämämme matkalla me näemme ja koemme sellaisia yksityisinä ihmisinäkin, vaan usein ajatuksemme elämän kiireissä pysähtyy ratkaisuun kuitenkin sattuman kohdalle.

Uskon vahvasti, että saimme Aate Matiaksen 80 vuotta pitkän – ja jo toivottoman odotuksen jälkeen ihmeenä kotiin ja että hänellä on meille sanoma täällä tänään; ”Rakkaat ystävät ja omaiseni minä tuon teille sanoman ja todistuksen ihmeestä ja myös siihen aina liittyvästä armosta ja rakkaudesta. Tässä ei ole kysymys sattumasta.”

Totta sattumaksi emme voi, emme halua Talvisodan taistelijan kohta-
loa ja kotiin, asetovereidensa viereen lepäämään pääsemisen ihmettä kutsua. Puhumattakaan monista asiayhteyteen liittyvistä muista myöhemmistä ihmeistä, joita emme voi sattumaksi tulkita!

Uskon, että Aate Matias todella palasi kotiin tuomaan mukanaan todistusta ja sanomaa samalla vieläkin suuremman ihmeen löytymisestä

– talvisodan ihmeestä. Siihen hänellä oli uhrivalmiina oma osuutensa, jonka hän antoi Kannaksen tulimyrskyssä isänmaalleen. Mitä hän on ajatellut hetkellä jolloin hänen elämänsäkirjansa suljettiin – sitä emme tiedä? Mutta sen tiedämme, että 80-vuoden odotuksen jälkeen hänelle annettiin uusi sanantuojan tehtävä tulla kotiin ja todistamaan meille epäileville Tuomaille todellisen ihmeen sisältö ja merkitys!

Tänään – uskon niin – Aate Matiaksen sanoman voimme ymmärtää oikein vain, kun ihmettä kantava voima on armon ja kiitollisuuden rakkaus, jotka meille annetaan. Tämä hetki on ollut tänään, jolloin sattuman ajatus on lopulta poistettu. Me emme juhli lottovoittoja!

Olen myös tätä ihmeen ja sattumuksen eroavaisuutta selvittänyt itseleni näin: Kalevi – isäsi Aate Matias sai vielä pitkän 80-vuoden jälkeen armon osoituksen, tuoda sinulle todellisen ihmeen toisenkin tekijän – rakkauden osoituksen, ehkä vain sinun sen sydämessäsi kuullessasi kuin kaukaa isäsi äänen: Olet rakas oma poikani”.

Paljon ihmeellistä on tapahtunut ajattellessamme meidän ystävyysseuramme syntymisestä pari vuosikymmentä sitten Turun kirjamesseilla. Heti alussa tunsin, että jokin sotiemme historiaan liittyvän kirjani 1. osan sisällöstä kiinnosti sinua yllättävän paljon. Paljon ehti Aurajoessa kuitenkin vettä virrata, ennen kuin isäsi sai viimeisen suuren tehtävänsä – todistaa ihmeen sanansaattajana, ei vain sinulle ja omaisille kantamasta, vaan meille kaikille! Tuosta armon ja rakkauden ihmeestä, jossa me kaikki olemme saaneet olla läsnä tänä päivänä täällä Nivalassa.

”Marskiltamme” kyseltiin paljon sotiemme jälkeen Talvisodan taisteluista ja silloisesta selviämisesämme ihmeestä. Hänen tunnustuksensa sotilailleen paljastuu hänen koskettavista päiväkäskyistään. Ei vähiten Suomen äideille osoittamastaan kiitos ja kunniataulusta, joka näkyy jokaisen Suomen kirkon seinällä.

Harvemmin tulee kuitenkin esille hänen vastauksensa muistiin kirjatun, jossa hän toteaa ihmeestä kysyvälle: ”Niin – Suomesta löytyi rukoukseen ristittyjä käsiä tarpeeksi ja näin sain – siunauksen voimaa – johtaa pienen Suomen armeijaa ihmeeseen, jota ei pidetty mahdollisena.” Armon maljan rukousten määrä ja merkitys oli näin käynyt selvälle vanhalle soturille isänmaan kohtalon hetkellä.

Haluaisin vielä kertoa erään Marskin upseerin itse kertomasta tapahtumasta vuonna 1995, täyttäessään 90 vuotta. Tämä mies komensi ratsuväen upseerina (everstiluutnantti) kuuluisaa Tyrjän rykmenttiä

(jalkaväkirykmentti 7) ja haavoittui kuoleman rajoilla käyden heti jatkosodan alussa ja useita kertoja kovemmin myöhemmin, jääden 50% sotainvalidiksi. Jalkaväen kenraalina ja Marskin ritarina hän oli näkyvä persoona sotien jälkeenkin.

Hän oli Adolf Ehrnrooth, jonka miestensä mainetekojen myötä osoit-tautui, että ihme niiden mahdollisuuteen perustui paljolti joukkoa joh-tavan upseerin persoonaan, ihmistuntemukseen, oikeudenmukaisuuteen, ammattitaitoon ja käytökseen sodan julmien lakien vallitessa. Sotien jälkeen muistamme tuon miehen ”pyörätuolissa” presidenttim-me itsenäisyyspäivien juhlavastaanotoilta ja tunnuslauseeltaan: ”Suomi on hyvä maa, sitä kannattaa puolustaa!”

Täyttäessään 90 vuotta (1995) hän kodissaan Turun Kaksikerrassa, joutui luonnollisesti paljon vastailemaan puhelimeen onnittelijoilleen. Hän kertoo itse: ”Puhelimen taas soidessa, vastasin ja soittaja ilmoitti – olen vain tavallinen sotilas ja työmies, mutta halusin onnitella entistä komentajaani tämän juhlapäivänä. Vastasin, Kuule, meidän her-ramme edessä ei ole arvojärjestystä – on vain armojärjestys.”

Tuo kenraalin yksinkertainen vastaus kuvastaa mielestäni, että hän syvästi ymmärsi tuon heidänkin taistelemansa todellisen ihmeen kan-tavien voimien olleen kaikki sattumat poissulkeva; armon ja rakkauden siunaus.

Eräs ihmeitten sarjan toisiinsa liittyvä kehä on myös sulkeutunut nyt täällä Nivalassa. Mielestäni sen alku ja ensimmäinen rakkauden ja armeliaisuuden teko käynnisti sen jo 80 vuotta sitten. Silloin Anttilan talon väki, maataan viljelevinä suomalaisina kylvivät siemenen kerran tulevalle ihmeelle. He loivat kestävän rakkauden sillan, antaessaan tuolloin pienelle orvolle pojalle mahdollisuuden saada kasvaa turvat-tuna mieheksi ja palvelemaan vuorollaan synnyinmaataan.

Uskon vahvasti, että vain tämän lähtöinen armon ja rakkauden osoitus vielä vuosikymmenienkin jälkeen sai Luojan johdattamaan meidät tähänkin ihmeeseen, jonka olemme täällä voineet nähdä ja kokea.

Hyvät ystävät! Olemme saaneet olla kutsuvieraana – i h m e e n – juh-lassa. Toivon sen herättäneen tuntemuksia ilon ja ehkä samalla suru-mielenkin keskellä myös tuon ihmeellisen armon ja rakkauden läsnä-olosta.

Haluan lopuksi toivottaa teille kaikille pientenkin kohtaamienne ih-meiden huomioimista, usein tietämättänne ehkä elämänne helminau-

hassa, sen kirkkaimpina tähtinä. Muistaen toki, ettei niiden tulolle ja hetkelle ole mitään laskettua aikaa, vaan vaikuttaa niiden voima elämässämme armon ja rakkauden lahjana tarvitessamme – kuolemankin rajojen takaa.

Erkki Hautamäki

Muistosanat: Petteri Ojanen

Hyvä Kalevi, Marjatta. Hyvä saattoväki.

Tänään täällä viimeiseen leposijaansa saatettu sankarivainaja Aate Matias Hautamäki oli äitini Iida Hedvigin kolme vuotta nuorempi veli ja siis minun enoni. Sisaruksia, lapsia perheessä oli 14. Itse en tietenkään koskaan enoani tavannut eikä liioin vanhempi veljeni Ilmarikaan, vaikka onkin syntynyt kymmenen vuotta aiemmin kuin minä. Me kumpainenkin muistamme kuitenkin joitain asioita äitimme kertomana.

Vuoden 1940 syyskuussa olivat enomme sankarihautajaiset. Tuolloin rintamalta tuli kuitenkin vain kangastilkku, josta äitimme käytti ilmaisu ”rätti”, joka tuolloin laskettiin sankarihautaan. Tuo ilmaisu kuvaa sitä pettymystä, jota äitimme tunsivat, kun varsinaisia Aaten jäänteitä ei tuolloin vielä löydetty.

Tuohon tilaisuuteen äiti ei päässyt mukaan, koska saman vuoden tammikuussa syntynyt veljeni Ilmari oli vielä pienokainen ja matka Alastaron Tammiaisista olisi edellyttänyt ensin hevosmatkaa, sitten linja-autolla matkustamista ja lopuksi vielä junamatkaa Pohjanmaalle Nivalaan.

Meidän sukuhaaramme tiedot äidin nuoremman veljen, enomme Aaten kohtalosta rajoittuivat pitkään vain edellä mainittuun. Sota-arkiston avautuminen 2000-luvulla valaisi lisää enon kohtalosta, kun veljeni kävi siellä asiaa tutkimassa. Asiasta on sittemmin kirjoitettu myös julkisuudessa, joten totean vain lyhyesti, että vihollisen hyökkäys Punnuksen kansakoulua tukikohtanaan pitäneitä Suomen sotureita vastaan oli raju ja vihollisen ylivoima niin suuri, että puolustajilla ei ollut mitään mahdollisuutta taistelussa pärjätä, vaan yli kolmekymmentä sotilasta kaatui tuossa puolustustaistelussa.

Veljeni ehdotuksesta emme kertoneet äidille arkiston tietojen yksityiskohdista, sillä tuolloin Aate enomme lopullinen kohtalo jäi edelleenkin avoimeksi, ja arvelimme, että äitimme alkaisi uudelleen herätellä toivoa veljensä paluusta, vaikka me joltisellakin varmuudella saatoimme todeta äitimme nuoremman veljen kohtalon noina hetkinä tuolla karulla tavalla sinetöityneen.

Veljeni ja minun muistamani mukaan äitimme ei koskaan puhunut siitä, että Aatella olisi ollut poika. On vaikea kuvitella, että äitimme olisi halunnut sellaisen asian pojiltaan salata. Se ei olisi ollenkaan sopinut hänen luonteelleen.

Vuonna 2017 sitten melkoisen sattuman myötä veljeni löysi eräältä nettisivustolta tietoa Aate Matias Hautamäestä. Hän selvitti asiaa puolisonsa kanssa lähemmin. Osoittautui, että nuo sivustot, Kalevi, olivat sinun sivustosi. Veljeni kertoi löydöstään minulle ja hämmästykseni totesin, että sivuston ylläpitäjä oli henkilö, jonka kanssa itse olin tehnyt työelämässä ollessani yhteistyötä. Teimme siis yhteistyötä tietämättä sukulaisuussuhteestamme.

Uuden sukulaisuussuhteen selviämisen aikaan äitimme oli jo kuollut. Se oli, on harmi, koska tämä uusi tuttavuus olisi ollut paikallaan. Se olisi varmasti ilahduttanut äitiä, jos hän olisi päässyt tapaamaan rakkaan veljensä poikaa, joka sattumoisin asui vielä samalla paikkakunnallakin. Uskon, että myös sinulle Kalevi olisi saattanut olla iloa tuosta uudesta tuttavuudesta.

Nyt olemme uudelleen saattamassa sanakarivainajaa Aate Matiasta viimeiseen haudan lepoon. Siitä saamme kiittää Jarkko Väänästä ja kumppaneita, jotka pyyteettömästi uurastaen ovat löytäneet enoni maalliset jäänteet Punnuksen kansakoulun vanhasta kaivosta. Nykytieteen keinoihin tukeutuen voimme nyt varmuudella todeta, että Aate Matias Hautamäki saa arvolleen sopivan viimeisen leposijansa isiensä maalla.

Jospa olisi ollut mahdollista, että löytö olisi tapahtunut runsaat kymmenen vuotta aikaisemmin, niin äitinikin olisi voinut olla mukana. Hänhän eli kuitenkin 94-vuotiaaksi. Kaikesta huolimatta uskon varkaasti, että hän on hengessä mukana.

Hyvä Kalevi, Aaten sukulaiset. Voimme nyt levollisin mielin sankarivainajamme saatua viimeisen leposijansa vaikkapa Väinö Linnan Tuntematonta mukaillen todeta. ”Mennähän rauhas. Ei s’oo ihmises. S’oon suuremmas käres.”

Hyvä saattoväki. Lopuksi kiitän omasta ja perheeni puolesta sekä veljeni Ilmarin ja hänen perheensä puolesta valtiovaltaa, Nivalan kaupunkia ja seurakuntaa, veteraanijärjestöjä sekä sukulaistamme Riitta Rautaojaa ja myös kaikkia muita tyköauttaneita siitä, että olemme saaneet olla läsnä enomme juhlallisissa sankarihautajaisissa ja tässä hienossa muistotilaisuudessa.

Kiitos.

Petteri Ojanen, Aate Matiaksen sisaren poika

Kuvat

ISÄN HARMONIKKA

Isäni ja hänen haitarinsa Kouvolan kravatti 1930-luvulta

Anno Domini 21.8.2021, Nivalassa isäni siunaus ja muistotilaisuudessa sain 84-vuotis lahjaksi isäni harmonikan. Pikkuserkut Riitta ja Jouko, sekä Joukon vaimo Ritva olivat toimeenpanijoita. Soitin on todennäköisesti isäni ensimmäinen ja ei ollut mukana talvisodassa rintamalla, koska on säilynyt, jopa kohtalaisessa kunnossa.

Minun ensimmäisen haitarini ostin Sammallahden kello- ja soitinliikkeestä. Olin yhden talven ja kesän Oulussa Toppilan satamassa Metsäliiton palkkalistoilla. Toppilan tienesteillä ostin soittimen lisäksi puun, kengät, karvakauluksella varustetun päällystakin sekä suikan mallisen karvalakin.

Myöhemmin ostin oululaisesta soitinliikkeestä käytetyn saksalaisen Weltmeister-pianoharmonikan, jossa oli muhkeat soinnit ja useampia äänikertoja mitä ensimmäisessäni.

Kalevi Kannus

Oma harmonikka kesällä 1956 ja isän haitari vuonna 2021.

SOTAORPOTUNNUS

2.12.2014 sain postin välityksellä sotaorpotunnuksen kunnianosoituskirjeen, jonka olivat allekirjoittaneet pääministeri Jyrki Katainen ja sosiaali- ja terveysministeri Paula Risikko sekä Kaatuneitten Omaisten Liitto ry:n kunnianosoituksen, jonka allekirjoittajat ovat Mauri Niskakoski, puheenjohtaja, ja Jarmo Hietanen, toiminnanjohtaja.

Kaatuneitten Omaisten Liitto ry

KUNNIANOSOTTUS SOTAORVOILLE

Osoitamme kunnioituksemme Suomen sodissa vuosina 1939 - 1945 isänsä ja/tai äitinsä menettäneiden sotaorpojen arvokkaasta uhrauksesta isänmaamme puolesta.

Kitämme Teitä elämäntyöstänne Suomen hyväksi.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2013

Jyrki Katainen
Pääministeri

Paula Risikko
Sosiaali- ja terveysministeri

Olihan se tunteita myllertävää 77-vuotiaana vastaanottaa viimeinkin virallinen tunnustus sotaorpuudesta. Saman kunnianosoituksen on saanut 16 000 talvi- ja jatkosodan orpoa. Isäni kaatuessa talvisodassa 15.2.1940 olin 2½-vuotias.

Merimiehen asussa kesällä 1940.

Hartain toiveeni on, ettei kansakuntamme tulevaisuudessa tulisi tarvetta kunnianosoitusten ja rintamerkkien jakamiseen sota-ajan lapsuuden muistoksi.

Kalevi Kannus

HAKEMISTO

A

Aate Matias In Memoriam; 7, 64
Anttila, Aune; 17
Anttila, Elina; 16, 17
Anttila, Elina Dagmar; 17
Anttila, Ester; 17
Anttila, Irma; 17
Anttila, Martta; 17
Anttila, Salli; 17
Anttila, Sefanias; 16, 17

E

Ehrnrooth, Adolf; 68
epäilevä Tuomas; 67

G

Glirekert, E.; 14

H

Hautamäki, Aate Matias; 7, 10, 14, 19, 24, 25, 27, 28, 55, 59, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 72
Hautamäki, Elviira; 28
Hautamäki, Erkki; 64, 66, 69
Hautamäki, Julia; 64
Hautamäki, Lasse; 7
Hautamäki, Liisa; 14
Hedvig, Iida; 70
Heikkilän talo; 18
Hietanen, Jarmo; 80
Hurskainen, Heikki; 7

J

Jalasjärven veteraanikööri; 24, 64
Jukkola, Sanna; 7, 27, 28, 29, 64
Junnikkala, Tauno; 59

K

Kaisla, Iro; 64
Kaisla, Ville; 64
Kallio, Kaisa; 18
Kallio, Kalervo
(kuvanveistäjä); 17, 18
Kallio, Kyösti (presidentti); 6, 8, 17, 18
Kallunki, Keijo; 7
Kannus, Kalevi; 3, 4, 7, 13, 17, 18, 21, 28, 67, 70, 71, 78, 81
Kannus, Marjatta; 70
Kannus, Tyyne; 16
Karjalan valli; 19, 21
Katainen, Jyrki (pääministeri); 80
Koskela, Eero; 13
Kouvolan kravatti; 78
Kultaiset vuodet; 64
Kuutti, Heikki; 11

L

Laakkonen, Pekka Olavi; 6
Laine, Osmo; 12
Laulumaa, Soini; 7
Linna, Väinö
(kansalliskirjailija); 12, 71

M

Mainilan laukukset; 8

Makolan nikkeli-kaivos; 6
Mannerheim, Carl Gustav
(Marski); 8, 67
Mehtälä, Eino; 7, 25, 36
molotohovi; 6
Molotov-Ribbentrop-sopimus;
8
Muilu, Yrjö; 7
Mäkinen, Esa K.; 4
Mäkinen, Jouko; 7, 64, 78
Mäkinen, Ritva; 64, 78

N

Niskakoski, Mauri; 80
Nummila, Holger; 12

O

Ojanen, Ilmari; 70
Ojanen, Petteri; 64, 70, 72

P

Pajarin talo; 17, 18
Punnuksen kylä; 21, 66

R

Ranne, Esa; 4
Ranne, Rita; 4
Rautaoja, Riitta; 7, 55, 72

Rautio, Anu; 7
Risikko, Paula (ministeri); 80

S

Saarento, Martti; 19
Sammallahden kello- ja
soitinliike; 78
Skokov, Slava; 19, 21

T

talvisodan ihme; 8, 67
talvisota; 8, 9, 10, 12, 18, 19,
24, 66, 67, 78, 81
Tervasmäki, Vilho; 11
Toppilan satama; 78
Tuntematon sotilas; 24, 64
Turun kirjamesut; 67
Täällä pohjan tähden alla; 12

V,W

Valli, Tapani; 11
Weltmeister-pianoharmonikka;
78
Veteraanin iltahuuto; 64
Väänänen, Jarkko; 19

Y

Yrjölä; 10, 28

Tämä Aate Matias Hautamäen muistokirja on koottu lähiomaisille, sukulaisille ja jälkipolville muistutuksena siitä, kuinka hauras pienen kansan itsemääräämisoikeus voi olla ja kuinka suuria uhrauksia itsenäisyyden ja vapauden säilyttäminen voi vaatia. Vaikka omaisille on ollut raskasta menettää lähiomaisia, uhri ei ole ollut turha. Ilman sitä Suomi ei olisi nyt se länsimainen demokratia, jossa on muun muassa sanomisen ja painamisen vapaus. Siitä vakuutena tämä kirja.

Kuva: Santeri Viinamäki

Kuvateksti: Nivalan kirkko otettiin käyttöön vuonna 1803 ja siihen mahtuu noin 600 ihmistä. Nykyinen ulkomuoto on peräisin vuodelta 1874, jolloin uusi kellotapuli ja seinien laudoitus valmistui. Ensimmäisen kirkon Nivala sai jo 1682.

Nivalan vanhassa kirkkopuistossa on presidentti Kyösti Kallion ja hänen vaimonsa hautaustuomerkki. Sen on suunnitellut Kallion poika kuvanveistäjä Kalervo Kallio. Hän on toteuttanut myös Nivalan sankarihautojen talvi- ja jatkosodan sekä Karjalaan jääneiden muistomerkit.

Tiedot: Wikipedia